№ 50 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏԻ 8

1907

ԵՐԵՍՈՒՆՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը 6 ռուբլի. առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊԷԿՈՎ

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, редакція «Мшакъ». Базарная ул. д. Тамамшева № 16.
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Տէլէֆօն № 253.

Խմբագրատունը ընդունում է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերից)

Բայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Բայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.

Տէլէֆօն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

„ՄՇԱԿ“

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԻ

ՆԵՐԿԱՅ 1907 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

(35-ՐԴ ՏԱՐԻ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ. «Մշակի» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, տասն և մէկ ամսվանը նոյնպէս 10 ռ., տասն ամսվանը՝ 9 ռ., ինն ամսվանը՝ 8 ռ., 8 ամսվանը՝ 7 ռ., եօթ և վեց ամսվանը 6 ռ., հինգ ամսվանը՝ 5 ռ., չորս ամսվանը՝ 4 ռ., երեք ամսվանը՝ 3 ռ., մէկ ամսվանը 1 ռուբլի։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Ամերիկայի բաժանորդները պէտք է վճարեն տարեկան 6 դօլար. Եւրօպայի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ. Պարսկաստանի բաժանորդները՝ 10 ռուբլի։

«Մշակին» գրվել կարելի է ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ. (Բաղարնայա և Բարօնսկայա փողոցների անկիւն)։ Ստորագրվել կարելի է միայն ամսի 1-ից։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ կարելի է վճարել ՄԱՍ-ՄԱՍ։

Կայսրութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿԻՆ» գրվելու համար և առհասարակ նամակները և ծրարները ուղարկելիս, պէտք է դիմել հետևեալ հասցէով. ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից՝ TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

Ցայտարարութիւններ ընդունվում են բոլոր լեզուներով։

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ՀԻՄԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մշտական մահճակալներով

Ելիզավետինսկայա փողոց № 79, տելեֆոն 1026.

Հիւանդների ընդունելութիւնը ամեն օր

ՄԻՔԱԷԼ ԱԶԱԶԱՆԵԱՆ.—11—12 ժ.—մրսուսակաղ, կաշու և սիֆիլիս։

Ի. Ն. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆՑ.—11—12 ժ.—Ջղային, ներքին հ. և էլեկտրօբուժութիւն։

Գ. Հ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ.—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց հ։

Ի. Ե. ԱԻՏՏԻՈՆԵԱՆՑ.—12—1 ժ. կանանց հ. և մանկաբարձութիւն։

Ս. Ա. ԼԻՒՐԻ.—12—1 ժ. քթի, կոկորդի և ականջի։

Մ. Գ. ԿԻՄՈՆՑ.—1—2 ժ. վիրաբուժական հ.։

Գ. Ա. ԲԼՅԷՐ.—1—2 ժ. երեխայոց և ներքին հ.։

Ի. Ն. ԹՈՒՄԱՆՕՎ.—5—6 ժ. (երեկոյեան)—կանանց հ. և մանկաբարձութիւն։

Հիւանդանոցում բժշկում են հիպնօզով, կատարվում են միկրոսկոպական, բակտէրիօլոգիական և քիմիական հետազօտութիւններ, նոյնպէս և ծաղկահատութիւն և ծծմայրերի ընտրողութիւն։

Բժշկական խորհուրդի համար վճարը 50 կոպ. Օպերացիաների և համախորհուրդների վճարը ըստ համաձայնութեան։ Դիշերօթիկ հիւանդների բաժանմունքը բաղկացած է ընդհանուր սենեակներից և առանձին նոմերներից։

առ. ե. հ. կ. 31—100

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Անստասէվսկայա փողոց, տուն № 18, հեռախօս 966։

Հիւանդ կանանց ընդունելութիւնը ամեն ժամանակ նախորդ յայտարարութեան համաձայն։

Երեթեկ հիւանդների ընդունելութիւնը ամենայն օր ցերեկվայ ժամը 11—12, հետևեալ բժիշկների ձեռքով.

Ա. Բ. Ֆիշէր.—երեքշաբթի, շաբաթ։

Ա. Գ. Բարսուկով.—չորեքշաբթի։

Ս. Պ. Շահ-Պարոնեան.—կիրակի, հինգշաբթի։

Ա. Ա. Նովիցկի.—երկուշ. ուրբաթ։

Երեխաների հիւանդութիւնների համար Ն. Զ. Ոսիկովը հիւանդ երեխաներին ընդունում է երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը, 2—3 ժ.։

Հիւանդանոցին կից կատարվում են քիմիկո-միկրոսկոպական հետազօտութիւններ՝ մէզի, խորխի և այլն։

Ծծմայրերի քննութիւն, ծաղկի պատուաստումն և այլն։

(հ. շ. է.) 13—50

ԷՄՄ. ԲԱՀ. ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ

Նոր գրքոյկներ

I. Լեւ Տօլստոյի գրուածքներից՝ հեղինակի պատկերով

1. «Աղօթք», 8 եր. 5 կոպ.։
2. «Սէր», 16 եր. 8 կ.։
3. «Սեռային յարաբերութիւն», 30 եր. 12 կ.։

II. Պրոֆ. բժշ. Լէօ Բուրխերշտէյն՝

1. Առողջապահիկ կանոններ՝ բոլոր ուսումնարանների աշակերտների ու աշակերտուհիների համար 20 եր. 7 կ..

Դիմել՝ 1. Москва, свящ. Э. Назарьянцъ. 2. Тифлисъ, Центральная Книжная Торговля 3. Баку, Книжный магазинъ «Сатрудникъ»։

Մօսկվայից գուրս սիմիայն տասնեակներով են ուղարկվում, և ուղած գրքոյկից՝ գնողը վճարում է իսկական գնից 1 կոպ. պակաս։

Իսկ բոլոր 4 գրքոյկներից մի-ասին գնողը՝ իւրաքանչիւր 10-ին վճարում է 2 ռ. 50 կ.։

Երկու դէպքում էլ թարգմանողին դիմողը ճամբի ծախս չէ վճարում։

առ (հ. հ.) 5—6

ԲԺԻՇԿ

Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

սիֆիլիս, մրսային, վենէրական եւ մարթու հիւանդութիւնների։

Ընդունում է ցերեկ. 1—3 ժ., երեկ. 6—8 ժ.։ Սօլօլակ, Բեհրութեան փող. № 33։

(ա. օ.) առ. 12—100

V-ՐԴ ԴՈՒՌԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Ազատութեան դրօշակիր Վարդանին Ղեւոնդ երեցը օրհնում է։

Պատմական այս պատկերը մեծադիր՝ 70×51 սանտ. վաճառվում է երկուշաբթի, մարտի 5-ից սկսած դարձեալ իր իսկական գնով, այն է՝ հատը 1 ռ. 50 կ.։

Հայ պարբերական թերթերի բոլոր բաժանորդներին, միայն ներկայ մարտ ամսվայ ընթացքում, եթէ նրանք իրանց պատուէրների հետ ուղարկեն և տպագրված հայցէն, այդ պատկերի հետ կուղարկվի նրանց «ԱՂԲԻՒՐԻ» և «ԳԵՂԱՓՆՋԻԿ»-ի առաջին №№-ը ձրի։

Շարունակվում է

ԱՂԲԻՒՐԻ, ԳԵՂԱՓՆՋԻԿԻ

Բաժանորդագրութիւնը. անակնկալ յաւելուածներով պրէմիաներով, յօբելեանական Արօտ Ամմանով. տարին 5 ռ. Արտասահման 10 ռ.։

Վերադիր վճարով պատուէրները թողված են առանց ուշադրութեան

Հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Агбюръ»

առ. 3—5

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թատրոնի հետ կապված հարցեր. Վերջին տեղեկութիւններ. Պետական Դուման. Մամուլ. Գիւղական ցաւերից. Սթափեցէք. Երկու տասակ գործիչները գաւառում. Նամակ Ախալցխայից. Մայրաքաղաքի կեանքից. Համեստ գործիչները զրկվածների շրջանում. Մի լումա կս. «Մշակ» լրագրի թղթակցի սպանութեան առիթով. Ներկայացուցչական կառավարութիւն. Թեան. Ներքին լուրեր. ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՂՈՒԹԻՒՆ.—Նամակ Պարսկաստանից, ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ. ՑՎԾՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ԹԱՏՐՕՆԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԱՐՑԵՐ

I

Հայոց դրամատիկական խմբի ներկայացումները վերջացան և դերասանները ցրվեցին։

Այժմ հերթական է դառնում հետևեալ թատրօնական շրջանի համար պատրաստութիւններ տեսնելու հարցը։

Հայ դրամատիկական ընկերութիւնը վերջին երեք տարիները ստանում էր մանաւոր նպաստ Ս. Մանթաշեանից։ Այդ նպաստների պայմանաժամը լրացել է. իսկ միևնոյն ժամանակ ընկերութիւնը անկարող է եղել նոր խոշոր նուիրատուութիւններ ստանալ որևէ տեղից։

Այդպիսով ընկերութեան առաջ կանգնած է մեծ հոգատարութեան մի գործ՝ յաջորդ թատրօնական տարեշրջանի նախաշրջանը կազմելու։

Կաշողվի՞ արդեօք և առաջիկայ տարիների համար գտնել նպաստողներ,—այդ մենք շուտով կիմանանք ընկերութեան զեկուցումներից ընդհանուր ժողովին։ Կամ գուցէ վարչութիւնը կը մշակէ թատրօնական ներկայացումների ապահովութեան մի ուրիշ ծրագիր, որը կը լուծէ նրա առաջ դրած հարցը փոքր ի շատէ բաւարար կերպով։

II

Ընդհանուր ժողովներում յարուցվել և ընդունվել էր սկզբունքով մի հարց՝ կապելու Թիֆլիսի ներկայացումները գաւառական ներկայացումների հետ և այդպիսով տալու թատրօնական գործին աւելի ընդարձակութիւն։

Այդ հարցը դեռ վերջնական մշակում չէ ստացել և նորից չէ զեկուցվել ընդհանուր ժողովին։ Ժամանակ է սակայն, որ նա դրվէր քննութեան սեղանի վրա և եթէ արագուն դժուար չէ նրա գործնական իրագործումը, ձեռնարկել գործի կազմակերպութեանը։

Այն հարցերը և առաջարկները, որոնց մշակումը յանձնվել է վարչութեան կամ յատուկ յանձնաժողովների քննութեան, չը պէտք է ձգձգվեն երկար ժամանակով և յետոյ մոռացութեան տրվեն։ Վարչութիւնը պարտական է փութացնել գործը և յիշեցնել յանձնաժողովներին՝ նրանց յանձնված գործերի շուտափոյթ կատարման մասին։

Մօտենում են խոստացված ընդհանուր ժողովների օրերը և մենք կը ցանկանայինք, որ նախորդ ընդհանուր ժողովների յարուցած հարցերի մշակած պատասխանները ներկայացվէին ընկերութեան անդամների վերջնական քննութեան և հաստատութեան։

III

Նոր բեմբերտուար մշակելու և նոր դերասանական խումբ կազմելու հոգսը պէտք է սկսվի հէնց այժմեանից։

Այս տարվայ բեմբերտուարը ունէր զգալի թերութիւններ։ Նա կրում էր պատահականութեան կնիք իր վրա։ Լաւը և վատը, հետաքրքրականը և անհետաքրքրականը խառնված էին միասին։ Բեմբերտուարի մասին կարելի է մի բան ասել. որ նա չափազանց խայտաճամուկ և բազմազան էր։ Ինքնուրոյն հայկական պիեսներ տրվեցին մի քանիսը՝ «Արտաւազդ», «Ճամբուն վրա», «Արեգնազան» և «Արցունքի հովիտը», բայց նրանցից իւրաքանչիւրը կ՚օրհ է վերամշակութեան, որովհետև նոյն ձևով անյարմար են երկրորդ ներկայացումների համար։

Եթէ աւելացնենք, որ նոր բեմբերտուար հրաւիրելու և դերասանական խումբ կազմելու հարցերը կապված են մի շարք գործնական հանգամանքների հետ, կը տեսնենք, որ դրամատիկական ընկերութեան վարչութիւնը պէտք է եռանդուն գործունէութիւն սկսէ, որպէսզի կարող լինի բաւարարութիւն տալ գործի պահանջին և ընկերութեան անդամների հարցասիրութիւններին։

Ա. Բալանթար

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ղազախ, 3 մարտի.—Արնօլդեան տարբերի մօտ մի գինուորի և հայ աղայի միջև պատահած վէճի պատճառով, երբ վերջինս էլ իր հերթին բռունցքով ուզում էր խփել գինուորին, գինուորն ու իր ընկերները և նրանց հետ էլ հարբած սարժենիկները թափվեցին հայերի խանութները և փախչող աղայի տեղը գտնելու նպատակով, ծեծեցին ու ջարդեցին շատ հայ անմեղ տղաների։

Երկու անգամ սրերի հարուածներից խոյս տալով հազիւ կարողացան ազատվել մահից երկու երիտասարդներ։

Կօգակները չեն մասնակցել ոչ մի բանի։

Թուրքերն ու հայերը խանութները փակեցին իսկոյն. սարսափելի դրութիւն էր։

Խաղաղութիւնը վերականգնվեց օֆիցերների շնորհիւ միայն։

—

Թէհրան, 5 մարտի.—Շահը ընդունեց մեծ վէզիր Մուշիր-Դովլէի հրաժարականի խնդրագիրը։

Թաւրիզում փակ են բոլոր կրպակները. առևտուրը կանգ է առել. ազգաբնակութիւնը պահանջում է, որ բոլոր մինիստրները հրաժարական տան։ Թաւրիզում և այլ տեղերում ֆինանսական ճգնաժամը ընդունել է խոշոր չափեր և սպառնում է ազգային սնանկութիւն առաջ բերել։

(«Հ. Գ.»)

—

Լօնդօն, 6 մարտի.—«Դէյլի-Մէյլին» հաղորդում են Թէհրանից, որ հնդիկ հեծեալ տեղացի մի զօրախումբ մտել է պարսկական երկիրը՝ Պարսկաստանի հարաւում գտնվող անգլիական հիւպատոսարանները պաշտպանելու համար։ Լուրեր են պտտվում, որ սահմանագլխում աւղանական զօրքերը շարժվում են։

(«Հ. Գ.»)

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱ

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 6 մարտի։ Նիստը բացվում է ազնուականների ժողովարանի դահլիճում, ցերեկվայ ժամը 11 և 2 րօպէին։ Հերթին դրված են բաժինների զեկուցագրերը, անդամների լիազօրութիւնները ստուգելու համար։

Առաջին բաժին. — Զեկուցանում է Արականցէվը։ Դուման կանոնաւոր է ընդունում Ակկմօլինսկի շրջանի, Վոլօգդայի, Սմոլենսկի, Պերմսկի և Տուլսկի նահանգների ընտրութիւնները։ Տուլսկի նահանգի ընտրութիւնների վերաբերմամբ ներկայացրել են 3 բողոքագրեր, որոնցով մասնանշում են. 1) կամայականօրէն մէկ պատուիրակ-քահանայի փոխարինել են ուրիշ քահանայով, 2) ընտրութիւններից առաջ պաշտօնավարութեան համար մի քանի պատուիրակներ են կանչել և 3) կոմս Բօբրինսկին հիւրասիրել է գիւղացիներին։ Բոլոր բողոքներն էլ ճանաչվում են անհիմն։ Կուլտերը և Ցոլսէի Հեռսէնը առաջարկում են ժամանակ չանցնելու համար կարդալ սոսկ անվիճելի ընտրութիւնները։ Գօրբունովը առաջարկում է լսել բոլոր զեկուցագրերը ի նկատ առնելով նրանց լրջութիւնը։ Բուէարկվում է բաժինների բոլոր զեկուցագրերը այսօր կարդալու առաջարկը։ Այս բանին ձայն են տալիս 211 հոգի, այսինքն օսցիալ-յեղափոխականների մի մասը, ժողովրդական սոցիալիստները, աշխատաւորականները և աջակողմեանները։ Մեծամասնութիւնը ձայն է տալիս առաջարկութեան դէմ, այսինքն սոցիալ-դեմօկրատները, կադէտները, 5 աջակողմեան-Կրուշեվանի և Պուրիշկեվիչի հետ միասին։

Երկրորդ բաժին.—Զեկուցանում է Տեսլէնկօ։ Կանոնաւոր են ճանաչվում Լօձ քաղաքի, Պետրօկովսկի, Լիւբլինսկի, Սաւարօպօլսկի, Տօմսկի նահանգների, Ուրալեան շրջանի, Ակմօլինսկի շրջանի կօղակ ազգաբնակութեան ընտրութիւնները։

Երրորդ բաժին.—Զեկուցանում է Մակլակով։ Հաստատվում են Արխանգէլսկի, Ուֆայի, Սուվալսկի, Վօրոնէժի, Կիէվի և Պօտօլի նահանգի և Վօրոնէժ քաղաքի ընտրութիւնները։

Չորրորդ բաժին.—Զեկուցանողն է Կուլտեր։ Հաստատվում են Կովէնսկի և Աստրախանի նահանգների և Խարկով, Աստրախան և Տաղէնտ (ոչ տեղացիների կողմից) քաղաքների ընտրութիւնները։

Հինգերորդ բաժին.—Զեկուցանում է Բօբին։ Հաստատվում են Մօսկվայի, Պսկովի, Կոստրօմայի, Սեպէցի և Բագուի նահանգների և Մօսկվա և Օդեսա քաղաքների ընտրութիւնները։

Վեցերորդ բաժին. — Զեկուցանողն է Տախտամիրով։ Հաստատվում են Դաղստանի և Կուբանի շրջանների, Նիժնինովգորոդի և Բաղմի նահանգների և Նիժնինովգորոդի ընտրութիւնները։ Ի նկատի ունենալով Զերնիգովի նահագի ընտրութիւնների վերաբերութեամբ ստացված բողոքները, որոշվում է առայժմ չը հաստատել։

Եօթերորդ բաժին.—Զեկուցանողն է Տատարինով։ Հաստատվում են Դոնսկոյ շրջանի և Բասսով Դոնի վրա քաղաքի ընտրութիւնները։ Ի նկատի ունենալով Հուլիանսկի նահանգի ընտրութիւնների դէմ ներկայացած բողոքագրերը, որոշվում է հաստատիչը յետաձգել։

Ութերորդ բաժին.—Զեկուցանում է Հասանով։ Հաստատվում են Եկատերինօսլաւսկի, Տվերի և Վարշաւայի նահանգների և Կուրսկ, Եկատերինօսլաւ և Վարշաւա քաղաքների ընտրութիւնները։

Ինեներորդ բաժին.—Զեկուցանում է Դօլգով։ Առաջարկում է հաստատել Պետերբուրգի ընտրութիւնները։ Դուման անդամ Վետչինինը առաջարկում է յետաձգել հաստատութիւնը ի նկատի առնելով Ալեքսինսկու դէմ եղած բողոքները։ Բաժնի նախագահ Բուլգակովը ասում է, որ մասնաժողովում ոչ մի բողոք չէ եղել։ Վետչինինի յայտարարութիւնը հիմնված է լրագրական լուրերի վրա միայն։ Նախագահը քուէարկութեան է դնում արդիօք այժմ լսե՞լ Պետերբուրգի ընտրութիւնների զեկուցումը, թէ յետաձգել։ Հակառակ ձայն է տալիս ծայրահեղ աջակողմեանների մի մասը։ Վետչինինը բողոքում է Բուլգակովի յայտարարութեան դէմ և պահանջում է յետաձգել Պետերբուրգի ընտրութիւնների հաստատումը։ Կրուշեվանը, միանալով Վետչինինի հետ, ասում է, որ պէտք է մի ընդհանուր սկզբունք լինի—արդարութիւն կամ ապօրինութիւն։

Ալեքսինսկին հարկաւոր է համարում բացատրել, որ նա լիազօր է ընտրվել իբրև տպագրանի սրբագրիչ։ «Լրագրներում հաղորդվեց, որ քաղաքապետը 2—3 շաբաթ յետոյ բողոքգրեր ներկայացրեց, սակայն այդ բողոքը ուշ էր արդէն։ Ցապաղած բողոքագրերով կարելի է բեկանել համարեա ամբողջ Դուման, օրինակ, եթէ սենատը բացատրէ, որ գրականապետները պէտք է ընտրվեն հոգևորականութեան միջից (ծիծաղ)։ Ես հասկանում եմ, որ քաղաքապետը և Կրուշեվանը կը կամենային ինձ հեռացնել»։

Նախագահը քուէարկում է Պետերբուրգի ընտրութիւնները։ Հաստատվում են ընտրութիւնները կանոնաւոր են ճանաչվում։

Ապա հաստատվում են Պետերբուրգի, Եաբսալաի, Քութայիսի և Տէրբիի նահանգների ընտրութիւնները։

Գանձակի և Երևանի նահանգների ընտրութիւնները հաստատելու նկատմամբ, ուր ընտրութիւնները կատարվեցին առանձին-առանձին թուրքերի և հայերի մէջ, վէճ է ծագում—հաստատել արդիօք այսօր, թէ յետաձգել, ի նկատ առնելով ստացված բողոքագրերը և այն հարցերի մթութիւնը՝ թէ արդիօք Կովկասի ազգաբնակութեան օրէնքի համաձայն է վարվել, թէ՞ ոչ։ Ամբողջ 1½ ժամ խօսում են Սարուվէն, Ստախովիչը և ուրիշները Կովկասի պատգամաւորների մասին, թէ արդիօք իրաւաբանական տեսակէտից ընդունելի՞ է ընտրութիւնները երկու մասի բաժանելը, թէ ոչ։ Վերջիվերջոյ որոշվում է յետաձգել հաստատութիւնը։

Ապա հաստատվում են Օրէնբուրգի նահանգի ընտրութիւնները։

Տասներորդ բաժին.—Զեկուցանում է Եվրէինով։ Հաստատվում են Կէլէցկի, Պլօցկի, Սաւատովի և Թիֆլիսի նահանգների, Սարատով և Թիֆլիս քաղաքների ընտրութիւնները։

Տասնեւմէկերորդ բաժին.—Զեկուցանում է Սարուվէ։ Հաստատվում են Կալիշի, Վլադիմիրսկի և Սիբիրսկի նահանգների ընտրութիւնները։

Ժամը 11 և 15 րօպէին վերջանում է հաշուեառութեան ընթերցումը։ Հնդմիջում է յայտարարվում մէկ ժամով։

Ժամը 2 և 2 րօպէին նիստը վերակսվում է։ Գօլովինը յայտնում է, որ Դուման հաստատել է 256 անդամների ընտրութիւնները, այսինքն Դումայի կէսից աւելին։

Խօսքը պատկանում է մինիստրների խորհրդի նախագահին։

Պ. Ա. Ստոլիպինը դահլիճի մեռելային լռութեան մէջ բարձրաձայն կարդում է մինիստրների խորհրդի զեկուցագիրը։ Դեկլարացիայի ընթերցումը վերջանում է ժամը 3-ին։ Աջակողմը ծափահարում է։ Բոլոր ածոնները լռութիւն է տիրում։

Խօսքը պատկանում է սոցիալ-դեմօկրատ Ցերետէլլուն։ Ցերետէլլին ճառ է արտասանում ուղղված մինիստրութեան դէմ, կարդում է սոցիալ-դեմօկրատիական ֆրակցիայի յայտարարութիւնը, որ պարունակում է՝ մինիստրութեան գործունէութեան քննադատութիւնը և պարզաբանում է սոցիալ-դեմօկրատիական ֆրակցիայի գործունէութեան ծրագիրը։

Նախագահը յայտնում է, որ գրվել են 25 հոտաօրներ և միաժամանակ 33 հոգի թերթիկներով խնդրում են դադարեցնել նոր խնդրողների անունների ցուցակագրելը։

Կատարվում է քուէարկութիւն։ 50-ից աւելի մարդ, բոլորն էլ աջակողմեաններ, պահանջում են վիճաբանութիւնները շարունակել։

Խօսք ստանում է իշխան Գօլիցօրուկով, որը կարդում է սահմանադիր-ռամկավարների բանաձևը՝ անցնելու հերթական գործերին առանց պատճառաբանութեան։

Շերսկին, ս.-յեղ. կուսակցութեան անունից, միանում է Գօլիցօրուկովի առաջարկութեանը։ Կարավայէվը, աշխատաւորականների խմբակի և գիւղացիական դաշնակցութեան կողմից, աւելորդ է համարում պարզաբանվել այժմեան մինիստրութեան դեկլարացիայի առիթով և միանում է Գօլիցօրուկովի առաջարկութեանը։

Խան-Խօյսկին, մահմեդական ֆրակցիայի կողմից, ասում է, որ ընտրութիւնները ցոյց տուին երկրի տրամադրութիւնը և միանում է Գօլիցօրուկովի առաջարկութեանը։

Զօլոտարեվսկին լեհական խմբակի կողմից նոյնպէս միանում է նրան։ Դեկլարացիայի քննադատութիւնը լինելու է նախահաշիւը քննելու և կառավարական օրինագծերը քննադատելու ժամանակ։

Օզոլ, ս. դ., խօսում է բանուորների դրութեան, լօկաուտների, գործազրկութեան մասին։ Նրա ճառի ժամանակ դահլիճը դատարկվում է։ Ձայների թնդիւն։

Նախագահը ազդարարում է, որ առաջարկութիւն է արված վիճաբանութիւնները դադարեցնելու։ Առաջարկի դէմ խօսում են աջակողմեանները։ Որովհետև նրանց թիւը 50-ից աւելի է, ուստի վիճաբանութիւնները դադարեցնելու առաջարկը մերժվում է, իսկ նախագահը քուէարկութեան է դնում հոտաօրների խօսելու ժամանակը սահմանափակելու առաջարկը։

Կոմս Բօբրինսկին բողոքում է։ Առաջարկը մերժվում է, որովհետև նրա դէմ են 50-ից աւելի մարդ, այսինքն բոլոր աջակողմեանները և կադէտների մի մասը։ Խօսքը պատկանում է կոմս Բօբրինսկուն։ «Ես կը պատասխանեմ Ցերետէլլուն։ Բարեբաղդաբար, նա իր ճառը արտասանեց ոչ ռուսական առոգանութեամբ։ Ես պարծենում եմ դրանով։ Ցերետէլլին հրաւիրեց ձեզ կազմակերպել Ռուսաստանի զինված ապստամբութիւնը. մենք կոչ ենք անում աշխատելու։» Կարդում է անցնելու բանաձևը, որ առաջարկել են աջակողմեանները և չափաւորականները։ «Ինչու՞ մենք 100 հոգի ենք, և ոչ 300 կամ 400, որովհետև յեղափոխականները խաբեցին ժողովուրդը։ Առաջին Դուման արձակվեց խայտառակութեան և անվայել վարմունքի պատճառով»։

Նախագահը կանչեցնում է հոտաօրին։

Պուրիշկեվիչ. «Այն ամենը, ինչ որ այստեղ խօսվում է, անցնում է ամբողջ երկրում, ուստի, իմանալով հանդերձ, որ ինձ այստեղ չը պէտք է հաւանեն, բայց և այնպէս, ես պիտի խօսեմ, որպէսզի ձեր գլուխների վրայով ասեմ ասելիքս Ռուսաստանին։ Այստեղ ծափահարում են զինված ապստամբութեան, այստեղ ասում են, որ մենք ճորտերենք, որ մեր միջից բարձրանում են գիւղացիները, որոնք կը պահանջեն քննել ագրարային ծրագիրը, խօսում են արիւնի քաղաքականութեան մասին։ Ես կը հարցնեմ ձեզ, սահմանադիր-ռամկավարներիդ, ո՞ր երկրում, արդիօք, սպանութիւնները չեն պատժվում մահվան պատժով։ Զախակողմեան կըշտամբանքը նպատակին չը հասաւ։ Աւելի լաւ է, որ կորչի մի քանի տասնեակ հազար մարդ, քան ամբողջ երկիրը։ Այժմեան կառավարութիւնը ըէակցիայի կառավարութիւն չէ։ Նա մշակեց մի շարք օրինագծեր։ Մոռանանք չարը, գնանք դահի դէպի պատուանդանը և սկսենք դրական աշխատանք»։

Պլատոն եպիսկոպոսը. «Ես կամենում եմ խօսել խղճով. ես լսեցի «Ջարդարար» քքստաեցուցիչ աղաղակները։ Այդպէս ինձ անուանեց «Товарищъ» լրագիրը, իսկ ես պառկած ոտքի մէջ, աղաչում-պաղատում էի, որ խայտառակութիւն ու անկարգութիւններ չանեն։ Մինիստրութեան դեկլարացիան խօսում է իրաւունքի, արդարութեան և օրէնքի սկզբունքների մասին։ Ես կարծում էի, թէ այս Դումայի կամարները կաղաղակեն ինիստրութեան դէմ, ինչպէս էր առաջին Դումայում։ Մենք պէտք է աջակցութիւն ցոյց տանք մինիստրութեան։ Մեզ խանգարում է աշխատել երկրի յուզված և տարտամ դրութիւնը։ Թող Դուման իր դատապարտութիւնը [illegible] կարդայ քաղաքական սպանութիւններին։ (Աջակողմը ծափահարում է)։

Կրուպենսկի. «Կայսերական կառավարութիւնը ցոյց տուեց մի անսովոր աշխատանքի ընդունակութիւն, պատրաստելով մի շարք օրինագծեր։ Ի պատասխան դրան՝ ձախակողմեանները առաջարկում են զինված ապստամբութիւն։ Դաշտային դատարանները թէև ցանկալի չարիքը չեն, սակայն անհրաժեշտ են։ Ռուսերը հարցեր չեն լուծիլ։ Մեռածի տեղում կը կանգնէ կենդանին։ Պէտք է լուրջ աշխատանք կատարել։ Սկսենք ագրար հարցից»։

Սաղօնովիչ. «Ես ինձ ճնշված եմ զգում այն աշխատանքի վերաբերութեան, որ կատարեց կառավարութիւնը։ Դէպի նա բացասական վերաբերմունքը բղխում է ոչ-ռուսներից. բացասական վերաբերմունք ցոյց են տալիս կ[illegible] կասի ներկայացուցիչները—հայերը և մահմեդականները։ Կառավարութիւնը ունեցաւ օրէնսդրական աշխատանք, միաժամանակ կուսելով յեղափոխութեան դէմ. սակայն օտարազգիները, օտարազգի աւանտիւրիստներն հետ միասին պատառոտում են ռուսական կայսրութիւնը։ Այն խիստ հարուածը, որ ուղղված էր պետականութեան դէմ ընդունեց կառավարութիւնը իր վրա։ Դժբաղդաբար ռուս ժողովրդի ներկայացուցիչների մէջ էլ, որոնք կոչված էին օգնելու կառավարութեան օրէնսդրական աշխատանքներում, ես տեսնում եմ մարդիկ, որոնք ոչ թէ օգնում, այլ դատապրութիւն և թշնամութիւն են սերմանում։ Դուք կը դատապարտէք ձեզ միայն։ Երկիրը այն ժամանակ կուղարկէ նոր մարդկանց։ Երկրորդ ընտրողական ալիքը արդէն բերեց աջակողմեանների խմբակ։ Երբ կերկայ օրհասական ալիքը, մենք աւելի մեծ թիւ կը կազմենք»։

Կրուշեվան. «Մենք պարտականութիւն ունենք հանուր մարդկութեան առաջ, ոչ թէ ժողովուրդի առաջ. այնպիսի խայտառակութիւն, ինչպիսին մեզ մօտ է, ոչ մի տեղ չի եղել։ Մենք կանգնած ենք այժմ, քան ֆրանսիացիները, կատաղի յեղափոխեան առաջ։ Իրաւունքի այդպիսի վիրաւորանք ոչ մի տեղ չէ եղել։ Մենք վերաբերվում ենք բոլորին հաւասար կերպով։ Եթէ այստեղ դար մի մարդ և ռումբ նետէր, նա անշուշտ պատասխաններ կը գտնէր։ Ժողովրդից կոչված ենք մենք, աջակողմեաններս. ժողովուրդը, ուղարկելով մեզ այստեղ, ասաց. ձեռք բերէք, թէկուզ կեանքի գնով, այն ամենը, ինչ որ մեզ համար սուրբ է։ Ժողովուրդը կարող է կանգնել և կարգի բերել ամեն բան։ Եթէ ընտրութիւններից արդարութիւն լինէր, եթէ մամուլը չը յիմարացնէր ժողովուրդը, դուք ուրիշ բան կը լսէիք։ Ժողովուրդը ասաց մեզ. խնդրեցէք Դումային, որ նա, յանուն ամեն սրբութեան, բողոքէ։ Ես յիշում եմ այն երեխայի արիւնը, որին ձեռքերի վրա տանում էր ոստիկանը՝ յեղափոխականների ձեռքով ծեծված. ժողովուրդը ասաց. գնացէք Դուման, ասացէք, թող վերջնական անկարգութիւնները, հակառակ դէպքում ես բոլորը կարգի կը բերեմ (աղաղակներ՝ «դրանք կոչեր են ջարդեր առաջացնելու»)։

Շուլգին. «Առաջին Դուման ցրվեց երեք պատճառներով. նախ և առաջ քաղաքական սպանութիւնների առիթով Դումայի անդամներից մի քանիսը ասացին—քիչ է. երկրորդ—Բէլօստոկի ջարդի առիթով ծագած վիճաբանութիւններում մի պատգամաւոր վիրաւորեց զօրքին, երրորդ—ձախակողմեանները, բացի սովորական արգումենտներից ունեն առանձին ուրիշներ»։ Ապա Շուլգինը կարդում է աջակողմեանների և չափաւորականների յանձնած հերթական անունները։

Նախագահը յայտնում է հ[illegible]ների խօսելու ժամանակը կրճատելու առաջարկի մասին։ Դուման որոշում է սահմանափակել 5 րօպէով։

Սինագին. «Մի՞թէ մենք պէտք է դիմենք ճարպիկութիւնների և մութ բանաձևներ ընդունենք։ Կամ մենք համակրում ենք մինիստրութեան, կամ ոչ. կամ հաւատում ենք, կամ ոչ—ասենք պարզը քաղաքացիական արիութեամբ։»

Ալեքսինսկի. «Այստեղ աջակողմեանները արդարանում են ասելով, որ նրանք դէպի ջարդերը անձեռնմխելի են։ Մեզ հարկաւոր չէ արդարանալ. մեզ այդ բանում մեղադրում են հոգևորականները, նրանք խաղաղութիւն են քարոզում, սակայն նրանց ամբողջ կեանքը հակառակն է ցոյց տալիս։ Անտես առնելով աջակողմեաններին. մենք մոցնում մեր սեփական բանաձևը, որը կարդաց ընկերը (սոսկալի աղաղակ աջակողմում)։

Զապարիձէ, սօցիալ-դեմօկրատական ֆրակցիայի անունից, կարդում է այն բէզոլիցիան, որով անվստահութիւն է յայտնվում մինիստրութեան։

Կապուստինը. «Ես տեսնում եմ միութիւն. բոլորն էլ կամենում են աշխատել կարելիութեան չափով։ Ես կարող եմ միանալ առաջարկած բոլոր բէզոլիցիաներին, բացի ձախակողմեանների բէզոլիցիայից։ Կը հարցնեմ

Մեր հասցէն. Тифлисъ, редакція «Мшакъ». Базарная

ԶՎԱԳՈՒՈՒՆ ՂԵԿՈՒՆԿՈՎ

Գրում փոփոխվում է 25-րդ։

—

Ֆրանսերեն գրաքննությունը ինչպես հայտնի է, մի բարդ գործ է։ Գրաքննիչը պետք է լինի ոչ միայն գրագետ, այլև ունենա գրական զգացողություն, ճաշակ, ինչպես նաև ունենա ազգային գիտակցություն։ Ֆրանսերեն գրաքննիչը ոչ միայն պետք է գիտենա ֆրանսերեն, այլև պետք է ունենա ֆրանսիական գրականության լայն գիտելիքներ։ Ֆրանսերեն գրաքննիչը

ՄԻՆՉԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

(Զեկուցում)

Ս. Պետրոսյան

Ինչպես հայտնի է, Մոսկվայում 1921 թվականի հունվարի 20-ից մինչև փետրվարի 2-ը տեղի ունեցավ Մինչև Առաջին համաշխարհային կոնգրեսը, որի նպատակն էր ստեղծել Ռուսական սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցությունների միասնական ռազմավարություն։ Կոնգրեսի հիմնական խնդիրներն էին՝ հեղափոխության գնահատումը, ինքնավարության դեմ պայքարի ուղիները, գյուղացիության դերը, ազգային հարցը։ Կոնգրեսի նյութերը ցույց տվեցին, որ ռուսական սոցիալ-դեմոկրատիան ներքին տարաձայնություններ ունի, սակայն ընդհանուր գծերով ձևավորվում է մի միասնական հոսանք, որը հետագայում դառնալու է բոլշևիզմ։

Կոնգրեսի գաղափարական հիմքերը դրեցին Վ. Ի. Լենինը, Ն. Ա. Սեմաշկոն, Ա. Ի. Ռիկովը, Ն. Ի. Բուխարինը, Ի. Ի. Սկվորցովը, Ի. Ֆ. Դուբրովինսկին, Ս. Ի. Գուսևը, Ի. Ի. Ստարոստինը, Ա. Ի. Ռոզենֆելդը, Ի. Ի. Ստեցկին, Ա. Ի. Ստրոևը, Ի. Ի. Սկվորցովը, Ի. Ֆ. Դուբրովինսկին, Ս. Ի. Գուսևը, Ի. Ի. Ստարոստինը, Ա. Ի. Ռոզենֆելդը, Ի. Ի. Ստեցկին, Ա. Ի. Ստրոևը։

Կոնգրեսի գաղափարական հիմքերը դրեցին Վ. Ի. Լենինը, Ն. Ա. Սեմաշկոն, Ա. Ի. Ռիկովը, Ն. Ի. Բուխարին

հաստատել է միայն համառուսական ֆեդերշերների և տպագրական հաստատութիւնների ընկերութիւնները։ («Р. В.»)

—

Աշխատաւոր խմբակը մօտ ժամանակներս մտադիր է հրատարակել մի հանրամատչելի շաբաթաթերթ «Трудовой Народъ» անունով։ («Р. В.»)

—

Դումայի կուլուարներում խօսակցութեան նիւթ է դարձել այն, թէ որքան ծանր են նստում Ռուսաստանի վրա Մենշիկովի սպառնական յօդուածները։ Նրանց տպաւորութեան ներքոյ Պետերբուրգից հեռագրել են պարիզեան թերթերին, որ Դումայի արձակումը անխուսափելի է, և միայն այդ տեղեկութիւնը արդէն բաւական էր, որպէսզի ռուսց ֆոնդերը իջնէին պարիզեան բօրսայում 1½—2%։ Ապա ինչ զրութեան կարող են հասնել մեր ֆոնդերը,—հարցնում էին իրար պատգամաւորները,—եթէ որ իսկապէս Դուման արձակելու լինեն։ («Р. В.»)

—

Արդարադատութեան մինիստրութիւնը պատուիրագրել է հիմնել նահանգական դատարանին կից քննիչների յատուկ հերթապահութիւններ։ Մինչև երեկոյեան ժամը 5-ը հերթապահ քննիչները պարտաւոր են գտնվել դատարանի շինութեան մէջ. իսկ յետոյ իրանց բնակարաններում շարունակ մինչև գիշերվայ 12 ժամը։ Ցիշեալ կարգադրութիւնը հետևեալ նպատակն ունի. եթէ ոստիկանութիւնը գտնի այնպէսի անձերի, որոնք յանցանքներ են գործել, օրինակ՝ ժողովներում հակակառավարական ճառեր են արտասանել, վիրաւորել են ոստիկաններին, և այլն. խնդրն հրաւիրվում է քննիչը և յանցաւորը պատասխանատուութեան է ենթարկվում համաձայն քննիչի ներկայութեամբ կազմված արձանագրութեան։ Այդ նորամուծութեան գաղափարը, լրագիրների ասելով, պատկանում է ներքին գործերի մինիստրի օգնական Կրիժանօվսկուն։

—

Պետական Դումայի անդամ Գօրբունովը խնդրում է լրագրներին տալ իր հետևեալ յայտարարութիւնը. «Ես ստանում եմ շատ յայտարարութիւններ, ինչպէս ողջոյնի, նոյնպէս և խիստ կշտամբանքի ընաւորութեամբ, Ինչպէս սոց.-յեղ. խմբակի նախագահի Դումայում։ Ներկայ յայտարարութեամբ տեղեկացնում եմ, որ ես յիշեալ խմբակի նախագահը չեմ»։ Այս յայտարարութիւնը—պարզապէս մտացածին է։

—

Պետական Դումայի բացման օրից, սոց.-դեմօկրատ խմբակի առանձին անդամները ստացել են մօտ 1000 ողջոյնի հեռագիրներ Ռուսաստանի զանազան գործարանների և զաւօդների բանուորներից։ Բացի դրանից, ողջոյնի հեռագիր են ստացել արտասահմանի սոց.-դեմ. ընկերներից։

—

Պետերբուրգի կառավարչական բ բրը շրջանների լուր է պատում, որ վճռված է մի շարք ռեպրեսիաներ գործադրել բարձրագոյն դպրոցների, մամուլի, գործարանների շարժման և բանուորական միութիւնների վերաբերմամբ։ «Новь»

—

Մարտի 1-ին ներքին գործերի մինիստրութեան դեպարտամենտի մէջ խօսում էին, որ մօտ օրերս զինուորական գրութիւն կը յայտարարվի, Մոսկվայում, իսկ նրանից յետոյ էլ Պետերբուրգում, եթէ որ գործադուլը վերջինումս էլ սկսվելու լինի։ («Новь»)

—

«Парусъ» լրագրի ասելով, մինիստրների կաբինետը վճռել է բոլոր ոյժերով դիմադրել Պետական Դումայի որոշմանը 1907 թուի ծախքերից կրճատել կառավարչական և մասնաւոր օրգանների յատկացվող ծախքերը։

—

Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը կարգադրել է, որպէսզի իր մշակած ընդհանուր ուսման նախագիծը ուղարկվի զեմստվային վարչութիւններին ծանօթանալու այն ծախքերի հետ, որ պէտք է վճարեն զեմստվային հաստատութիւնները։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

—

Ղազվին, փետրվարի 17-ին

Պարսկաստանի կղերա-ֆէօդալական յեղափոխական շարժումները կենտրօնական քաղաքներից քիչ-քիչ անդրադառնում և ծաւալվում են գաւառները։ Ահա երկու օր է ինչ այստեղ տիրում է ընդհանուր գործադուլ, որ առ այժմ խաղաղ բնաւորութիւն ունի։

Աժբողջ բազարը փակ է, ոչ մի խանութ բաց չես գտնի, բացի կենսական մթերքներից։ Աժբոխը իր պարագլուխներով լցվել է հեռագրատուն և Շէյխ-ուլ-Իսլամի տունը։ Ահա պատճառները։ Ըստ հանգուցեալ Մուզաֆֆէրէդդին Շահից հաստատված ընտրողական օրինագծի՝ Ղազվին քաղաքն իր շրջակայքով Անջումէնի համար ընտրում է երկու պատգամաւոր, որոնցից մէկն ընտրում են շահզադաներն ու հոգևորականութիւնը, միւսը վաճառականներն ու սեփականատէր գիւղացութիւնը։ Ուստի սրանից երկու ամիս առաջ Շահ մեջլիսում տեղի է ունենում ընտրութիւն բացարձակ քուէարկութեամբ. ըստ յանկութեան «աղաների» ընտրում են 1) աղա Միրզա Հիւսէյն (հոգևորական). 2) Միրզա Հիւսէյն Խան (կալուածատէր)։ Բայց անյայտ պատճառներով «ընտրեալների» գնալ իրանց պաշտօնատեղին յետաձգվում է, ուստի «մէջլիսից» հարցում է լինում թէ արդեօք ինչու չեն ուղևորվում պատգամաւորները։ Այդ առիթով անցեալ օրը Շահ-մէջլիսում ընդհանուր ժողով է գումարվում, որպէսզի խորհրդակցեն ուղարկելու պատգամաւորներին։

Բայց ահա խոչընդոտ են հանդիսանում երկու ամենակարող դասակարգերի ներկայացուցիչները՝ 1) յայտնի մուշտեհիդ Սէիդ Զամալը, միւսն Աղա Սէիդ Իբրահիմ կալուածատէրը. հարիւրաւոր գիւղերի տէրն ու տնօրէնը։ Երկուսն էլ միաժամանակ պնդում են, որ պատգամաւորներից մէկը իրանք պէտք է անեն։ Ակամ այս ամենից, գործարանատէրերը առանձին 10% վճարում են գանձարկղին։ Արհարիւրաւոր գիւղեր և գաւառի գիւղացիութեան մեծ տոկոսը իրանց «հոլ հպատակներն» են։

Այդպիսի ապօրէն և անարդար պահանջները, որ ոտնահարում են ժողովրդի իրաւունքները, առաջ բերին ընդհանուր զայրոյթ։

Ժողովրդի պարագլուխ Շէյխ-ուլ-Իսլամը բողոքեց այդ ոտնձգումների դէմ, բայց մեր «բիւրօկրատները» պնդում են իրանց ասածի վրա, հակառակ դէպքում սպառնալով անկարգութիւններ առաջ բերել։ Բայց ամբոխը չէ դիմանում. լցված բուռն զայրոյթով և իբրև բողոքի նշան անմիջապէս փակում է ամբողջ շուկան և ժողովրդի պարագլուխները դիմում են հեռագրատուն, իրողութիւնը յայտնելու «Անջումէնին» և պալատին։

Դեռ ևս պատասխան չէ եկել, բայց հակառալի է, որ պատասխանը յօգուտ ժողովրդի կը լինի անպայման։

Թէ արդեօք ժողովրդից ընտրված պատգամաւորները որքան ընդունակ կը լինեն ժողովրդի շահերը պաշտպանելու, դա հակառալի է։ Առաջինը իբրև կղեր, իսկ երկրորդը իբրև կալուածատէր, իրանց կաշին աւելի շուտ իրանց մսի մօտ է, ուստի զրանցից և ոչ մէկը չէ կարող արտայայտիչ լինել ժողովրդի ցաւերին ու կարիքներին։

Հէնց պատգամաւորների տիպերից կարելի է ընորոշել թէ մեր երկրի շարժումը ինչ ընոյթ ունի։ Երբէք ոչ կղերը և ոչ ձրիակեր աւատականներն են զոհացնելու ժողովրդին, քանի որ ամենառաջին ցեցերը հէնց իրանք են. զրանք են. որ տանտիկ դարեր է ինչ ծծում են խեղճ աշխատաւորի արիւն քրտինքը։ Երբէք մեր երկիրը դեռ էլի չէ կարող եւրօպական կուլտուրայի ուղին բռնել, քանի դեռ նրա անունից խօսողներն են «ձրիակերները ու աւազակները»։

Գուցէ շատ մարդկանց աչքերը շլանում են այն իրողութիւնից, որ հասարակութեան բոլոր խաւերն էլ (նոյնիսկ աշխատաւորները) մասնակցում են այդ շարժման։

Բայց երբ խնդրի էութեանը քիչ խորն ենք թափանցում, տեսնում ենք թէ որտեղ է գտնվում հանգոյցը։

Մեր երկրի ստորին խաւերը կարիք ունեն (նոյն իսկ վաճառականները) կառավարչական ներքին լայն բարեփոխումների, որովհետև երկար դարերով անասելի շահատակութիւնների, բռնութիւնների և կեղեքումների ենթարկված՝ զանազան ստորին ֆարրաշներից սկսած մինչև ամենամեծ մինիստրը լքել են ժողովրդին և նա բուռն ցանկութիւն ունի թօթափելու ընապետութիւնը։ Բայց դեռ լինելով անկուլտուրական, և դասակարգային ինքնագիտակցութեան չհասած, ուստի կղերի առաջ բերած ներկայ «յեղափոխութիւնը», բուռն արձագանք գտաւ ստորին խաւերում։ Բայց համոզված ենք, որ վաղ թէ ուշ նոյն հիասթափութիւնն է տեղի ունենալու, ինչոր եղաւ Ֆրանսիական յեղափոխութեան ժամանակ։ Ինչպէս որ Ֆրանսիայում բուրժուազիան օրօրներ կարդալով պրօլետարիատին, միացրեց իր հետ դուրս մղելու աւատականութիւնը և այդ նրան աջողվեց, բայց երբ բուրժուազիան յաղթող հանդիսացաւ և կառավարութեան դեկն իր ձեռքն առաւ, այն ժամանակ աշխատաւոր մասսաներում որպիսի հիասթափութիւն տեղի ունեցաւ, դա արդէն բոլորին յայտնի է։ Նոյնն էլ անպայման այստեղ տեղի կունենայ, երբ ստորին խաւերը քաղաքականապէս կը հասունանան։

Բայց այնուամենայնիւ ներկայ շարժումն ունի և իր նպաստաւոր կողմերը—այն է, որ ժողովուրդը քիչ-քիչ յեղափոխականանում է, որն անգին նշանակութիւն ունի ապագայ ինքնագիտակից և դրական շարժման համար։

Փետրվարի 18-ին.

Ինչպէս փետրվարի 14 ի գրութեամբ հաղորդել էի, ամսիս 10-ին կոտորածի մասին, որը տեղի էր ունեցել Սէիդ-Զամալի դրդմամբ, այսօր լուր տարածվեց, որ դատաւորը «սանզուլը» է (պաշտօնաթող), իսկ Սէիդ-Զամալին թէհրան ուղել են։

Այսօր դարձեալ բազարը փակ է. ամբոխը թէհրանից պատասխանի է սպասում. քանի գնում էլ աւելի է խմնվում հեռագրատունը և Շէյխ-ուլ-Իսլամի տունը։ «Եա Ալի» աղաղակները թնդացնում են ողջ քաղաքը։

Այսօր թէհրանից գրված մի մասնաւոր նամակից տեղեկացանք մի բաւական հետաքրքիր տեղեկութիւն։ Մի տան օր առաջ թէհրանում տեղի է ունենում պալատում մի գաղտնի նիստ, որ լինում է Վեհ. Շահի հրաւէրով. հրաւիրված են լինում սաղրազամը, Զիլլէ սուլթանը և Մուշիր Դովլէն, խորհրդակցելու թէ արդեօք ինչ միջոցների կարելի է դիմել զսպելու շարժումը և փակելու «Անջումէնը», քանի որ զօրքը «յեղափոխականների» կողմն է։

Երկար խորհրդակցութիւններից յետոյ, Մուշիր-Դովլէն առաջարկում է դիմելու ռուսների զինուորական օգնութեան, քանի որ Թուրքմենչայի դաշնադրութեամբ ռուս. կառավարութիւնը պարտաւոր է անհրաժեշտ դէպքում պարսից կառավարութեան տրամադրութեան տակ դնել 50,000 զօրք։

Բայց այդ առաջարկութեան կարճ պատասխանում է Զիլլէ-սուլթանը, որ զօրք բերելը շատ հեշտ է, իսկ երկրից դուրս հանելը դժուար։

Այդպիսով որևէ եզրակացութեան չեն յանգում և խնդիրը մնում է տակաւ։

Ցրման

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

6 մարտի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 5 մարտի։ Այսօր բանուորական հարցով զբաղվող մասնաժողովը քննեց բանուորներին բժշկական օգնութիւն հասցնելու նախագիծը։ Արդիւնաբերական հաստատութիւնների տէրերը իրանց հաշուով տալիս են այդ բժշկական օգնութիւնը, եթէ գործարանատէրը չէ կամենում այդ օգնութիւնը բանուորներին տալ բժշկական պարագաներով, նա կարող է դրամը յանձնել հիւանդանոցների գանձարկղներին, իր գործարանի բանուորներից իւրաքանչիւրի համար վճարելով 3—6 ր.։ Անկախ այս ամենից, գործարանատէրերը առանձին 10% վճարում են գանձարկղին։ Արդիւնաբերութեան ներկայացուցիչները առարկեցին վերջին դէմ, համարելով այդ տուրքը ծանր և խնդրեցին իջեցնել 3%-ի։

ՄՕՍԿՎԱ, 5 մարտի։ Տպարանատէրերի և բանուորների միջադէպը դեռ վերջականապէս չէ լուծվել, որովհետև բանուորները, հակառակ խոստումների, առաջադրեցին նոր պահանջներ։ Միջնորդ դատարանում տպարանատէրերի ժողովը պնդեց, որ դատարանը քննէ այն հարցը՝ թէ ով է արդեօք մեղաւոր և որպիսի՞ են միջադէպի պատճառները. իսկ բանուորների դաշնակցութեան վարչութիւնը պնդեց, որ դատարանը այդ հարցը բնաւ քննութեան չառնէ, և պահանջեց տպարանատէրերից, որ նրանք 6 օր էլ սպասեն բանուորների վերադարձի, որոնց մի մասը մեկնել է հայրենի գիւղերը. բանուորների այս պահանջները չեն կարող բաւարարութիւն ստանալ, որով միջադէպը առայժմ մնում է չը լուծված։

ԲԵՐԼԻՆ, 5 մարտի։ Գործադուլ արին բնակարաններից իրեր տեղափոխող և արկղող գրասենեակների բանուորները, թւով մի քանի հազար հոգի։ Գործադուլի խթան ծառայեցին ապրանքներ տեղափոխող հիմարկութիւնների բանուորների կենտրօնական միութեան սոցիալ-դեմօկրատ բանուորները։ Գործադուլը սպառնում է տարածվել համայն Գերմանիայում։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 6 մարտի։ Դարձեալ սպառնութիւններ, դարձեալ ժահվորձեր, կողոպուտներ և յարձակումներ Կայսրութեան զանազան մասերում։

ՊԱՐԻԶ, 6 մարտի։ Ցանկարծակի վախճանվեց իր կնոջ մահից մի քանի րօպէ յետոյ, յայտնի քիմիկոս սենատոր Բերթլօն։

ԿԱԶԱՆ, 6 մարտի։ Պրոֆէսօրների խորհուրդը որոշեց բանալ համալսարանը մարտի 6-ին և սկզբներում դասախօսութիւններ չը կարդալ։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱԶԱՄԱԼԵԱՆ

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
Հիմնված 1880 թ.
(Կուկիա, Վօրոնցօվի արձանի հանդէպ)
ամեն օր, բացի կիրակի օրերից
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ՝
Բ. Ա. ՆԱԻ ՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վերաբուժութեան, վեներական (սիֆիլիս) միզասեռ. հ.։
Կ. Մ. ՁԻԿ՝ ՀԱՆԻ—9½—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային։
Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆՑ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.։
Մ. Գ. ԱՒՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու, վենէրակ. և վիրաբուժութիւն։
Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—1—2 ժ. ներքին և երեխայոց ծաղկախտ.։
Կ. Ի. ԴԶԵԼԻԵՎ—1—2 ժ. ականջի, քթի և կոկորդի
Ա. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ.։
ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ Ա. Ի. ՇԶՆԵՐԻՆԻԱ—1½—2 ժ. մանրաբարձութեան։
Վճարը 50 կ.։ չքաւորները ձրի։ Համաներկրոյզի (կօն սիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ՝ Բ. Նաւասարդեան

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Տ. ԳԷՈՐԳ-ԲԷԳԵԱՆ
ԱԶՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ընդունելութիւնն ամեն օր
Առաւօտեան ժամի 9-ից մինչև 12
Երեկոյեան » 5-ից մինչև 7
Վալեամինօվսկայա փողոց № 8.
(և. հ. շ.) 34—100

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Մ. Պ. ԶԱԽԱՐԲԷԳԵԱՆՑ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԶԳԱՑԻՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ընդունելութիւնը {առաւ. 10—12 ժ.
ՏԷԼԷՖՕՆ № 1087
Սօլոլակ, Լերմօնտովսկայա փող., 16.
(ա. օ.) 113—150

Լոյս տեսան
«Անի հրատարակչական ընկերութեան»
հրատարակութեամբ՝
1. Հայ հերոսուհին (Տաճկահայ շարժումներից) Վ. Նեմիրովիչ-Դանչենկո, թարգմ. Ա. Ա. գինը 10 կ.։
2) Кавказскіе наброски. Изъ воспоминаній русскаго офицера объ армяно-татарскихъ столкновеніяхъ. Владиміръ Вадинъ, цѣна 10 к.։
«Սափրիչ»-ի բաժանորդները ճանապարհածախս չեն վճարում. 20 օրինակից աւել գնողներին 20% զեղչ. 100 օրինակից աւել գնողներին 30% զեղչ. հատով գնողները կարող են ուղարկել 2-ական նամականիշ (մարկա)։
Դիմել՝ С.-Петербургъ Казанская 46.
1—3 հ.շ.կ. Редакція «Саричъ»

ԵՐԿԱԹՈՒՂԱՑԻՆ ԳՆԱՑՔՆԵՐ
(Թիֆլիսի ժամանակով)
Թիֆլիսից դէպի Բաթում
Պօստատար 1 ժամ 24 ր. ցերեկվայ
Մարդատար 8 » 5 » առաւօտեան
» 11 » 8 » գիշերվայ
Թիֆլիսից դէպի Բագու
Մարդատար 9 ժամ 13 ր. առաւօտ.
Պօստատար 7 » 48 » երեկոյեան
Մարդ.-ապրանք. 11 » 38 » »
Թիֆլիսից դէպի Երևան
Պօստատար 12 ժամ 40 ր. գիշերվայ

„ԻՐԱԻՈՒՆՔ“
ԼՐԱԳԻՐ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
Բուլղարիոյ Վառնա քաղաքին մէջ կը հրատարակվի ամեն չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը. զուտ հայկական և անկախ թերթ մըն է սա, որ կը շարունակվի անընդհատ տասներկու տարիներէ ի վեր։
Բաժնեգինն է Ռուսաստանի և Պարսկաստանի համար 5 ռուբլի կանխիկ։
Հասցէն՝ Redaction du journal «Iravounk» (Bulgarie) Varna։
2—8

Լոյս տեսաւ
«ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱԳԵՂԵՑԻԿ ԳԻՐՔ»
կազմեց
Ա. ԱՐԱՄԵԱՆ
Գինն է 60 կ.
Դիմել «Գուտտենբերգ» գրավաճառանոցը։
5—5

Իւրաքանչիւրը հնարաւորութիւն ունի թեթև կողմնակի զբաղմունքով վաստակել տարեկան
2—3000 ռուբլի
Առանձին գիտութիւն չէ պահանջվում։ Առաջարկութիւնները ուղղել՝ Baer et Co Heudelberg, Германія. 1—3

ԲԺԻՇԿ
Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ
Մասնագէտ ՆԵՐՔԻՆ և ԵՐԵՒԱՆՑՈՑ հիւանդութիւնների առանձնապէս ստամոքսի և աղիքների հիւանդութիւններ։ Ընդունելութիւնը ամեն օր 12—1 ժ. առա. և 5—6 երեկ.
Միխայլովսկի պր. տ. Ճավճանիձէի № 36
82—100

„ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ“
գրավաճառանոցում վաճառվում են
ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՑՈՑՑ
(Ամենուն տարեցոյցը)
ՊՕԼՍԻ ՏԻՊ
ԳԻՆՆ Է 1 ՌՈՒԲԼԻ
Բովանդակութիւն
Բանաւորական. 12 ամիսների վրա տեսութիւն, Տարեգլուխ, Նշանակութիւն Երբ. անուններու, Օրերուն անունները, Լուսանցքի նօթեր, Պառաւաշունչ։
Բարոյական. Մայրական սէր, Մօր խրատ, Մուրացիկ աղջիկը, Ժողովրդական առածներ, Փունջ ամենազգի առածներու, Անհաւատներու հասցէին, Սիրամարգին զանգատը։
Գրական. Ճաշակ Օսմ. գրականութեան—պարսկ., արաբ., գրաբար, հայ. աշխ. գաւառիկ, անգ., երբ., հնդկ., ռուս., ֆրանս., գերմ., սպան., իտալ., ռումեն., հելլէն։
Իմաստասիրական. Գաղափարի շիթեր, Փշուր խոհեր, Իմաստութեան թիթեռնիկներ, Նըշխարք փիլիսոփայութեան, Փիլիսոփայութեան բառգիրքը, Մտածումներ, Կինը, Կարծիքներ կանանց մասին, Կարծիքներ սիրոյ մասին, Դեգերումներ կանանց շուրջ, Անուանութիւնը։
Գեղարուեստական. Ճաշակ Հայ. Եկեղ. երգեցողութեան, Նոյնին ձայնագրութիւնը, Ճաշակ եւրօ. երաժշտ. (վալս), Զուգերգ, Հոչակաւոր նկարներ, Արուեստի սէր, Թատերական (Սիսակի դերը) Երաժշտական հրաշակերտներ, Նուագներու մուսէոն։
Գիտական եւ այլն. Հաւկիթներուն թարմութիւնը, Վարդի իւղ. Որպէս զի չի թոռմին, Մանիշակի բոյր, Ճանճերուն շուրջը, Թռչնաբէրներում, Աչաց լոյսին զօրութիւնը, Զգուելի միջատներ, Խոհանոցէն ներս, Երկարակեաց ծառեր։
Կենսագրական եւ այլն. Ս. Պատրիարք Հայր, Երնեստ Ռենան, Կիւթենպէրկէն մինչև այսօր, Մոցարտ. Զորս Աւետարանիչք, Ս. Պետրոս և Պօղոս, Հռչակաւոր ծերունիներ, Մարդկութեան բարերարները, Գիւտերու թւականներ։
Կենցաղագիտական. Գաղտնաս և հիւրի վայել մեծարանք, Քանի մը նօթ կենցաղագիտութենէ, Կարդացէք, եթէ պէտք ունիք։
Հեռաֆրֆական. Հովանոցները, Քանի մը ծաղկանց լեզուն, Կօշիկը՝ հոգւոյն հայելի, Խնդուքի ձայնաւորներ, Դրոշմաթուղթի լեզուն, Զայնէ՝ մարդ ճանչնալ, Բերնի ձեւ՝ մարդ ճանչնալ, Զեռնոցներու շուրջը, Կինեռուն ապրելակերպը, Այրերուն ապրելակերպը, Ֆէմինիզմ
Երգիծական եւ, այլն. Սիրոյ կրկնատումը, Հայուհին, Իմ մահը, Անուս ծաէրտէրը, Թաքանական կատակներ, Ծառայ ծիծաղ, Երիկ կնկան ծիծաղներ, Պարկեշտասուն կանայք, Պոչաւոր սուտեր, Պատասխաններ։
Լուսանկարներ. Մ. Պատրիարք հօր, Եղիշէ եպիսկ. Բուրեանի, Մուշեղ վարդապետ Սեբովեանի, Դերասանուհի տիկին Սիրանոյշի, Ռեթէոս Յ. Պէրպէրեանի, Եղիա Տէմիրճիպաշեանի, Հրանտ Ասատուրի, Յ. Ալփիարի, Յովհ. Ցէրիտ Դայսէրեանի, Յովհ. Դաղանճեանի, Ռոտոլֆ Մամիկեանի և տարեցոյցիս հեղինակաց։
Դիմել՝ Книжный магазинъ «Гуттенбергъ» Г. И. Галустяну.
2—3

Արտիստական Ընկերութեան շինութեան մէջ, մարտի 6-ին, առաւօտեան ժամը 12-ին նշանակված Հայոց Դրամատիկական Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը
ԼԻՆԵԼՈՒ Է ՄԱՐՏԻ 18-ԻՆ
Զբաղմունքների առարկաները.
1) Վարչութեան պ.պ. քարտուղարի և գանձապահի հաշիւը։
2) Ընտրութիւններ։
3) Զեկուցումն վարչութեան առաջիկայ թատրոնական սեզօնի մասին։
(8, 13, 18) 1—3

Հայոց Ազգագրական Ընկերութեան
հրատարակութեամբ
լոյս տեսաւ
պատկերազարդ, եռամսեայ
ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ
1907 թ. № 1. (XV գիրք)
Բովանդակութիւն. Հայ ժողովրդական վէպը՝ Մ. Աբեղեանի. Համմուրաբիի օրէնսգիրքը՝ Լ. Բաբայեանի. Դաւիթ վարդապետ Ալակայ որդի՝ Կ. Կոստանեանի. Հայոց ժառանգական իրաւունքը՝ Ա. Սամուէլեանի. Էջմիածին և Հայոց հնագոյն եկեղեցիներ (ռառանձնապէս Զուարթնոց եկեղեցին) Մեսրոպը վարդապետի. Նախիջևանի ոստիկանական շրջան՝ Ե. Լալայեանի. Նոր-Բայազէտի գաւառ (պեղումներ) Ե. Լալայեանի։ Մի զրոյց. Մատենախօսութիւն. Բաղուածք հայոց Ազգագրական ընկերութեան արձանագրութիւններից։
Գիրքը զարդարված է 25 պատկերներով
Տարեկան բաժանորդագինն է 5 ր., մի գիրքը 1 50 կ. № 2 լոյս կը տեսնի մայիսին։
Դիմել՝ Въ редакію журнала «Азгараканъ андесъ», Тифлисъ. 2—10

Թիֆլիսի Նաւթարդիւնաբերական Ընկերութեան Վարչութիւնը
սրանով հրաւիրում է պ. պ. ակցիոներներին տարեկան ընդհանուր ժողովի, որը կայանալու է ներկայ 1907 թ. մարտի 18-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին Թիֆլիսում, Երևանեան հրապարակի վրա, Խարազեանի տանը։
Զբաղմունքի առարկաներն են.
1) Անցեալ 1906 թ. հաշուի և բալանսի քննելը և հաստատելը վերատեսուչի մասնաժողովի եզրակացութեան հետ միասին։
2) 1907 թ. նախահաշիւը վերատեսուչի մասնաժողովի եզրակացման հետ միասին։
3) Նախկին առևտրական նաւթարդիւնաբերական ընկերութեան մի քանի բաժնետերերի յայտարարութիւնների և խնդիրների քննութիւնը։
4) Զանազան անձերի, ի միջի այլոց և նախկին վարչութեան անդամների և վերատեսուչի մասնաժողովի յայտարարութիւնների քննութիւնը իրանց վարձատրութիւն տալու վերաբերեալ։
5) Վերատեսուչի մասնաժողովի 5 անդամներին և վարչութեան վերատեսչի 3 թեկնածուների ընտրութիւնը։
6) Ընթացիկ հարցերի քննութիւնը։ Եթէ ձայների որոշեալ թիւ բացակայութեան պատճառով ժողովը չը կայանայ, այդ դէպքում երկրորդը կը կայանայ, որը նշանակվում է նոյնտեղը 1907 թ. ապրիլի 1-ին, առաւօտեան 10 ժամին, որը կանոնաւոր կը համարվի ձայների թիւը օրքան էլ լինի։ 1—2

Բացված է բաժանորդագրութիւն
ՀԱՅԵԼԻ
Գեղարուեստական երգիծաբանական պատկերազարդ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ,
որը երբեմնապէս լոյս կը տեսնի «Հայելիի յաւելուած» անուան տակ։
Տարեկան բաժանորդները կը ստանան՝
1) 50 № «Հայելի»։ 2) 12 գեղարուեստական նկարներ, որ տարվայ վերջը առանձին ալբոմ կը կազմեն։ 3) 2 մեծադիր գունատիպ պատկեր հայկական կեանքից (75×100 սմ.) (Առաջին պատկերը կուղարկվի Զատկական համարի հետ, իսկ երկրորդը սեպտեմբերի սկզբին)։ 4) 1 պատի տախտակ պատկերազարդ Օրացոյց 1908 թ.։ 5) 1 յայտնի հայ երգիծաբանների խմբական նկարը։
Բաժանորդագրութեան տարին է նոյեմբերից նոյեմբեր։
Տարեկան գինը պրեմիաներով Թիֆլիսում՝ 4 ր., դուրսը՝ 5 ռուբ.։ Կէս տարին՝ 2 ր., դուրսը՝ 2 ր. 50 կոպ.։ Արտասահման՝ տարեկան 6 ռուբլի, կէս տարին 3 ռուբլի։
ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐԸ ԱՄԵՆ ՏԵՂ, ԹԷ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ԵՒ ԹԷ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՄ ԱՐԺԷ 10 ԿՈՊԵԿ
Մինչև այժմ լոյս են տեսել և ուղարկվել բաժանորդներին հետևեալ գեղարուեստական նկար պրէմիաները. 1) Հաստատ-յոյս-սէր 2) Առատութիւն եւ 3) Խաղաղութիւն
Նոր բաժանորդները կը ստանան բոլոր լոյս տեսած համարները և պրեմիաները։ Պատրաստվում է տպագրութեան համար. 1) Գեղարուեստական նկար պրէմիան № 4—ԳԵՐԻՆԵՐ և զատկական պրէմիան մեծադիր գունատիպ, (14 գոյներով) 75—100 սանտիմ մեծութեան, ընտիր թղթի վրա, դքեղ նկարը—ՍԱՊԵՆԻԿ ԵՒ ԱՐՏԱՇԵՍ Բ.։
ԾԱՆՕԹ.—Գեղարուեստական նկար պրէմիաներ առանձին արժեն հատը 50 կոպէկ։ Մեծադիր գունատիպ նկար պրէմիան 3 ռուբլի։
Հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція «Аели», Дворцовая ул. № 3 կամ Tiflis, Rédaction du Journal «Haeli»։ Լոյս է տեսնում հինգշաբթի օրերը։
Խմբագիր՝ Վ. Պետրոսեան, Հրատարակիչ՝ Բ. Ճէպէյեան
(եր. հինգշ. և շաբ.) 40—4

1907 годъ 6 годъ изданія
Открыта подписка
на еженедѣльный, иллюстрированный, практическій журналъ
МОЛОЧНОЕ ХОЗЯЙСТВО,
Скотоводство, свиноводство, травосѣяніе, луговодство.
ПРОГРАММА ЖУРНАЛА:
Техническія и общественныя условія производства и сбыта молока, масла, сыра и всѣхъ другихъ продуктовъ молочнаго хозяйства; использованіе отбросовъ молочнаго хозяйства; содержаніе и кормленіе рогатаго скота; производство корма (луговодство, травосѣяніе, культура корнеплодовъ); выпойка телятъ и откормъ свиней; счетоводство молочнаго хозяйства.
Журналъ предназначенъ для широкой массы хозяевъ-практиковъ.
Въ годъ 52 №№ за 3 р.—съ пересылкой.
½ года—1 р. 75 к., 3 мѣс.— 1 р.
Разсрочка годовой платы: по р. при подпискѣ, къ 1 марта и къ 1 іюня.
Подъ той же редакціей издается съ 1907 г.
„Научный Обзоръ Молочнаго Хозяйства“
объединяющій въ себѣ всѣ научныя работы, открытія и изслѣдованія въ области производства молочныхъ продуктовъ, молочно-хозяйственныхъ машинъ и приборовъ и кормленія и содержанія с.-х. животныхъ, а также вопросы молочно-хозяйственнаго образованія.
Цѣна въ годъ (4 выпуска) 2 р.
Сотрудниками журналовъ „Молочное Хозяйство“ и «Научный обзоръ Молоч. Хоз.» состоятъ профессора с.-х. институтовъ, спеціалисты и инструкторы молоч. хоз. и скотоводства и рядъ выдающихся практиковъ-хозяевъ и мастеровъ мол. хоз.
Ред.-изд. В. И. Лемусъ,
ассистентъ Московскаго с.-х- института.
Пробные №№ «Мол. Хоз.» высылаются безплатно.
Подписка принимается во всѣхъ извѣстныхъ книжныхъ магазинахъ и въ конторѣ журналовъ:
Москва, Долгоруковская, 100
2—5

Въ первыхъ числахъ марта начнетъ выходить въ Тифлисѣ
ЕЖЕНЕДѢЛЬНАЯ
литературная и политическая газета
„ГРУЗИНСКАЯ МЫСЛЬ“
Подписка принимается въ канторѣ редакціи на Большой-Ванкской д. Мартирузова, при типографіи Груз. Изд. Тов-а
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА
На годъ . . . . . 5 р
„ ½ годъ . . . . . 3 „
„ 1 „ . . . . . 50 к.
Отд. №. . . . . 10 „
Объявленія на первой страницѣ 10 к. за строку петита, а на послѣдней 7 коп.
Для личныхъ объясненій редакція откр